

EMBARGO: 29. septembra 2023 06.00 hod. SEČ

Problematická situácia práv detí utekajúcich z Ukrajiny do EÚ

Dosah vysídľovania v dôsledku ruskej agresie voči Ukrajine je obrovský: zo štyroch miliónov vysídlených osôb, ktorým bola poskytnutá dočasná ochrana v Európskej únii, predstavujú 1,3 milióna detí. Najnovší bulletin Agentúry EÚ pre základné práva (FRA) o Ukrajine sa zaoberá vplyvom vojny na základné práva týchto detí, praktickými výzvami v tejto oblasti a možnými spôsobmi riešenia v najlepšom záujme detí. Poukazuje na konkrétne prípady, keď potreby detí zostávajú nenaplnené a ich práva nie sú plne rešpektované, chránené alebo dodržiavané.

V treťom vydaní bulletinu agentúry FRA s názvom [Ruská vojnová agresia proti Ukrajine](#) sa skúma, ako najlepšie chrániť základné práva detí, ktoré sa teraz nachádzajú v EÚ a ktoré utiekli pred vojnou na Ukrajine. Uvádzajú sa tam opatrenia, ktoré niektoré krajiny už prijali.

Okrem toho sa tu poukazuje na rôzne problematické oblasti, ako je sledovanie detí, prístup k vzdelávaniu a starostlivosti o duševné zdravie, ako aj situácia detí, ktoré boli evakuované z ukrajinských inštitúcií.

[Smernica EÚ o dočasnej ochrane](#) oprávňuje všetkých, ktorí prídu z Ukrajiny, usadiť sa v EÚ a integrovať sa tu. Obsahuje osobitné ustanovenia na ochranu detí, ako napríklad poskytovanie lekárskej starostlivosti alebo inej potrebnej pomoci deťom bez sprievodu alebo právo na vzdelanie za rovnakých podmienok ako ostatné deti žijúce v krajine.

V záujme lepšej ochrany detí sa v bulletine identifikujú základné otázky, ktoré je potrebné riešiť:

- **Zabránenie ďalšej strate vzdelávania** – vojna narušila vzdelávanie mnohých detí, ktorým hrozí ešte väčšie zaostávanie v ich školskom vzdelávaní. Okrem toho mnohé školy majú ťažkosti so začleňovaním ďalších žiakov z Ukrajiny. Intenzívne jazykové kurzy a doučovanie majú za cieľ uľahčiť integráciu do miestnych škôl.
- **Poskytovanie zdravotnej starostlivosti a poradenstva** – mnohé deti boli traumatizované vojnou. Všade sa poskytuje zdravotná starostlivosť a sociálne zabezpečenie, ale dostupné služby nemajú jednotnú úroveň, predovšetkým v členských štátoch, ktorých vnútroštátne systémy už zápasia s ťažkosťami. Záležitosť komplikuje jazyková bariéra a nedostatočná podpora duševného zdravia.
- **Ochrana maloletých osôb bez sprievodu a detí odlúčených od rodiny** – niektoré členské štáty vytvorili špecializované tímy na lepšiu podporu maloletých osôb bez sprievodu z Ukrajiny. Ukrajinské veľvyslanectvá podporovali uznávanie ukrajinských opatrovníckych dokumentov. Zostávajú však [už existujúce výzvy v zákonom opatrovníctve pre deti bez sprievodu žiadajúce o azyl](#).
- **Podpora deinštitucionalizácie detí** – deti evakuované z ukrajinských inštitúcií boli často umiestnené vo veľkých alebo nevyhovujúcich

zariadeniach. EÚ má naďalej podporovať miestnu a individuálnu starostlivosť o deti. Orgány na ochranu detí majú pomáhať chrániť tieto deti.

- **Podpora detí so zdravotným postihnutím** – problémy s akceptovaním dokladov o zdravotnom postihnutí z Ukrajiny obmedzujú poskytovanie podpory, ktorú deti so zdravotným postihnutím dostávajú. Niektoré členské štáty vypracovali ciele podporné programy. Členské štáty musia venovať osobitnú pozornosť tomu, aby boli splnené osobitné potreby v oblasti prístupnosti, začlenenia a dodatočnej podpory.
- **Registrácia detí** – niektorým členským štátom chýbajú komplexné údaje o počtoch detí z Ukrajiny, ktoré sa nachádzajú v krajine. Orgány tiež uplatňujú rôzne prístupy k registrácii detí. Predstavuje to prekážky v úsilí o vytvorenie účinnej a cieľovej podpory.

Spolu s pokračujúcimi diskusiami o budúcnosti Ukrajiny má EÚ a jej členské štáty venovať osobitnú pozornosť potrebám detí a tomu, čo je v konečnom dôsledku v ich najlepšom záujme na ochranu ich základných práv a blahobytu.

Citát riaditeľa agentúry FRA Michaela O’Flaherty:

„Mnohé z týchto detí žijú v neustálej neistote. Počas svojho krátkeho života boli svedkami celosvetovej pandémie, násilnej invázie do svojej krajiny a cesty do novej krajiny. Boli odlúčené od rodiny, museli sa naučiť nový jazyk, porozumieť novej kultúre a nadviazať nové priateľstvá bez toho, aby vedeli, ako dlho bude táto neistá kapitola trvať. Cesta vpred musí byť zakotvená v existujúcom práve EÚ a medzinárodnom práve, ktoré nás všetkých zaväzuje.“

V prípade záujmu o ďalšie informácie kontaktujte: media@fra.europa.eu /Tel.: +43 1 580 30 653